

Szerkesztőségi iroda:

R.-Szombat, Jánosi-utca 42. sz.
Ide intézendő a lap szellemi
részét érdeklő minden közle-
mény és levelezés.

Bérmintellen levelek nem fo-
gadtnak el.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN HÉT VASÁRNAPJÁN.

Kiadó-hivatal:

R.-szombat, Losonczi-utca 24.
sz. **Rábely Miklós** könyvnyom-
dájában. — Ide intézendők a
kiadóhivatalt illető előfizetési
penz-, hirdetés-, nyilttér-
és fel-zólamlások.

Hirdetési díj:

Egy négyhasábos peisor tér-
fogata 5 kr.
Bélyegdíj: minden beiktatás
után 30 kr.

Nyilttér:

Egy sor 20 kr.

Előfizetéseket elfogad: A „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala Rimaszombat Losonczi-utca 24. sz., nemkülönben minden hazai postahivatal. Az előfizetések legzélszerűbben posta-utalvány útján eszközölhetők. — **Hirdetéseket** csak a kiadóhivatal vesz fel.

Március 15-ike.

„Nemzetek vesznek, nemzetek lesznek“ e szavakkal kezdte Deák Ferencz az 1835—6-iki országgyűlésen a lengyelek érdekében tartott egyik nagyszabású s az igazság és rokonérzet mélyétől áthatott beszédét.

Nekünk is e szavak jutnak eszünkbe, midőn azon emlékek hosszu sorozatán vonul át képzeletünk, melyeket a történelem muzsája nemzetünkéről feljegyzett; s midőn magunk elé idézzük azon eseményeket, melyek a mai napot örökre emlékeztetessé s a magyar nemzet ünnepnapjává tették.

Igen, mert egy kis sziget fekszik előttünk az idegen népek oceánjában, melyen oltár füstölög, — míg a lakók vállvetett buzgalommal hordják hálaáldozatukat az oltár köré, melynek lángja bizony emelkedik az ég felé, míg a szétlövélő fény megvilágítja a sziget tereit.

Majd megmozdul a tenger; bős hullámok ostromolják a sziget partjait; zugó vihar tombol a levegőben, s erejétől megreng az oltár, elhomályosul a lobogó láng fénye, s midőn már azt hitte ég s tenger, hogy a kisdud sziget füstölő oltára, szorgalmas lakóival együtt megsemmisül: újra feltűnt az, mert a dagadó ár elé mellőket vetették lakói, s az oltárnak tüzeit ön szívük melegével ápolák.

De a mit nem volt képes kivívni vész és vihar, megteremtette az átkos pártviszály.

A partvédők pártokra szakadva honfivérben deleztek meg aczélaikat; az oltár őrei megritkultak, s ha olykor-olykor egyiknek másiknak sikerült is tápot adni a már-már kialvó lángnak: jutalma száműzetés vagy hóhérpallos lón.

Hanem az oltár tüzeit nem nyomhatta el az erőszak; tápot nyert az a jogtalanul kiontott honfivér cseppjeiből.

Háromszáz évig tartott ez az állapot; s hogy megsemmisüljön e kis sziget népe: el akarták ölni a benne rejlő s z e l l e m e t is.

Szárnyát szegték a szabadszónak, békókat raktak a szellemre.

És ez bosszulta meg az elnyomókon önmagát. A pártokra szakadt nép sorakozott, lerázta a reá-rakott bilincseket.

Szabad lett a szó, szabad lett a gondolat; visszatért a régi erő a tagokba; a remény, hit, bizalom a keblekbe. — Az oltáron fellobogott a lelkesedés és hon-szerelem lángja, s midőn felzendült a buzdító szó: „Talpra magyar, hí a haza!“, milliók kebleiben keltett visszhangot, megmutatni a világnak, hogy e 300-ados szenvedés csak megedzette és nem puhította el a magyart.

Igen, mert ekkor tölt be az időnek teljessége, s lett az ifjuság a március 15-iki események megteremtője. Mert míg az öregek gondolkodtak, a férfiak baboztak, az ifjuság szent lelkesedéssel éltetve kiáltotta ki a sajtó és szólás-szabadságot, s annak egyik fogva volt bajnokát megszabadítva, diadallal mutatta be a népnek.

Bizonyára a márciusi események fordulópontot képeznek Magyarország történetében, mert ekkor mutatta meg a nemzet, hogy tud élni, s ha kell, tud halni a hazáért. — Csakis ily kitarás, csakis ily ön-feláldozás, csakis ilyen lelkesedés menthette meg a magyar hazát.

S a kis sziget, a magyar haza, áll ma is. Oltára füstölög, lakói egytől-egyig rakosgatják az oltárra az áldozatokat, s ha netalán még egyszer megmozdulna a tenger s elnyeléssel fenyegetné: kiesint és nagyot, gazdagot és szegényt ott találand a partokon s az oltár körül, mert „a magyarok istenére esküszünk, esküszünk, hogy rabok többé nem leszünk!“

Ezért magasztos ünnep a március 15, ezért édes a visszaemlékezés azokra, melyek 38 évvel ezelőtt történtek, mert ekkor követte először e nemzet együttesen saját szíve sugallatát.

Azért te szent ünnep, szabadságunk emlékünnepe, légy üdvözölve általunk! —r—

Nyilt levél**Barátaimhoz, kik tőlem választ várnak.**

Rimaszombat, 1886. március 10.

Egyik azt kérdi, jelöltetni fogom-e magamat a legközelebbi alispánválasztáskor?

Helyzetemben a jelöltetésről le nem mondhatok, nehogy hivatalbeli utódom támadható ily jogának kárára praecedens állítsak.

Másik arra ösztönöz, hogy lépjek fel.

A régi rómaiaknál az volt a szokás, hogy a ki hivatalra vágyakoznék, fehér tógát öltönn és házról-házra járjon szavazatokat gyűjteni. Ma már a pártok léptetik fel jelöltjeiket és tolják előre.

Barátim vannak; pártom nincs!

Harmadik azt nehezeli, miért nem mozogtam.

Agmen est idem petentium decus. És a választás szabad! S a dolog úgy áll:

Vagy van hozzám bizalma, van rám szüksége a vármegyének, — vagy nincs. Ha van, megtalál; ha nincs, elmellőz bár mit tegyek.

Ugy beszélök, a mint gondolkodom; és úgy cselekszem, a mint beszélök.

Ezért könnyű nekem nyugodtan maradni.

Szíves érdeklődésekért fogadjátok köszönetemet és baráti üdvözlőmet, melylyel vagyok őszinte hivetek

Ujházy Lajos.**Tavaszdik . . . ?**

Hogyne! hiszen március közepén vagyunk. Józsefuapja itt, Gergely napja mult . . .

— Jobban fűtsetek ebben a — 17. C. fokú hidegben! Csakugyan? Tanum rá Therm. Kappeler; ez meg szeut igazat — mutat.

Beh jó is a meleg szobából nézni azt a kavargó, cyklo-

teljesítésének, hívei tisztelésének és szeretetének megható, remek-példája volt ez. A miat övei támogatásával isten házába belépett az agg pástor, az ő és sokak zokogása szinte elnémítá a hívek ajakán a buzgó éneket. Mindnyájunk szorongó kétsége közt, de végtelen öröme, szerencsésen bevégezte: „Nyögök mint a galamb, csivogok mint a daru és a fecske“ textus alapján tartott megható bucsubeszédét. E nap emlékét én sem fogom elfeledni soha.

Klasszikus szónoklatain kívül, — melyet szülötte városod ref. hívei nálannál sokkal jobban ismernek, — mint ima-író vivott magának legfényesebb nevet. Azt mondja róla a magyar prot. egyház egyik legelsőbbrendű kritikusa: „Borsodi e század legnagyobb, ugyszólván egyetlen ihletett imairója magyar prot. egyházunkban.“ Az 1854-ik évben megjelent „Vasárnapi imái“ már három kiadást ért. Fényes bizonyág ez, a mi viszonyaink között, annak becsérteke mellett. Nekem jutott a szerencse, mint közel egy tractust kitevő káplánjai közül az utolsónak, hogy „Hétköznapi és alkalmi imák“ czimű imakönyvének sajtó alá rendezésében neki segédkezsem. E műnek remek előszava képezi szerintem. Borsodi hattyudalát. Ide irnám, de már nem tudom könyv nélkül. A mű pedig nincs kezeim között. Kiadásának az ügye, a mostoha viszonyok miatt, egy évig vajudott. Azonban megjelenése már biztosítva van. Amennyiben szeretett halás fia, Borsodi József kir. járásbíró ur vette kezébe annak sorsát, az által is kiakarván fejezni gyermeki halálját és kegyetét a legjobb atya iránt, hogy annak utolsó szellemi termékét a fukar kiadók kapzsiságától megmentsse.

En a nagyság biztosítékát Borsodinál, ugy megjelent műveit, mint még nem régen is általam naponként tanulmányozható szellemét, lelkiületét tekintve, abban látom, hogy ő épen ugy a jövőé, mint a jelené, vagy mint volt a multé. Nem igen szoktál te ugy hiszem, foglalkozni a vallás és egyháztudományok terén ismert konzervativizmussal. Az élet és szellem mindentéle nyilvánulásában létezik konzervativizmus. Azonban az említett helyen rendszeren a legerősebb. Vagyis mig egyebütt, minden más téren, a kézzel fogható, tapasztalati igazságok halmaza, a korábbi legesőkönösebb meggyőződést is megintatja, új alapra fekteti, változtatja, előbbviszi, — addig a hit és vallás terén, minden egyes egyénre nézve másneműek lévén a források, a honnan üdv és boldogság utáni vágyaik felbuzognak, és bizonyítékaik igen sok esetben a szellem mű-

T Á R C Z A.

Sírvirágok.

Borsody József emlékezete.

— Levél a szerkesztőhöz. —

Kedves Szerkesztő barátom! Engem szőlítottál fel, hogy lapod egyik közelebbi számában tett azon ígéreted beváltásához, hogy a nagy Borsody emlékével bővebben kívánsz még foglalkozni, segédkezet nyujtsak. Hogy én próbáljak fűzni sírjának virágaiból egy ékes koszort, melyet olvasóidnak bemutass.

Megvallom, hogy alig tudok, ígéretem daczára, segítségdre lenni, valami mély fájdalmat érzek én még most is, hetek multával szívemben, ha a nagy férfiura gondolok: reszket a toll kezemben, ha jellemezni akarom a nagy jellemet, az igaz, nemes, nagy embert, a lángoló szívű hazafit, a kitűnő szónokot, a mely bölcselkedő elmét, a mely kereste és meg is találta mély érzésű szívének segélyével, az istenség titkát; s e titkot hitrokonai előtt feltárva, azoknak lelkeket a buzgó imádság szárnyain naponként felemeli a legfelsősebb ur számolyához, a ki csupán csak szeretet.

Édes barátom, az ilyen nagy lélek rajzolásához igen gyenge, erőtlén az én tollam. S ha az ilyen ember sírjának ékes virágaiból a legszebb koszort fűzni könnyűnek látszik is, valójában igen nehéz az. Nehéz főként nekem, a ki az iránta érezett hála és szeretet könnyűm át alig tudom megkülönböztetni a színeket. Hiszen tudod, én ugyszólván, az ő lábainak számolyánál kezdtem hordozni azt a sokszor nehéz igát és keresztet, a mely az ur szolgáinak igája és keresztje. s én annak a nagy gyümölcsöző, de elvényt élőfának már inkább csak az árnyékát láttam és élveztem, s hogy a maga szavaival éljek, csak a „kóróját“ ismertem, s ugyszólván kiadulással kezdtem el azt a pályát, a melyet ő oly fényesen futott meg.

Azért hát keveset virj tőlem.

Életrajzi adatait már elsoroltad. Több lapot bejártak az ő saját feljegyzései alapján azok a husz év előtti történetek, melyeket oly mesteri kézzel irt meg életrajzában. Sötét napok voltak azok! S talán kopsorsójaig vont azoknak emléke homlo-

kára borot. De hogy az utolsó husz esztendő, a kiengesztelődés évei voltak, talán bizonyoságot se kell tennem róla. Vannak ennek nagyon fényes tanujelű. Ez a sok tekintetben oly derék község, a melyre hivatkozni szerettek, a Borsody teremtménye. 37 évig volt papja. Papja a szó nemesebb, magasabb értelmében. Azt mondja Tóth Samu serkei lelkész ur, kopsorsója feletti beszédében: „Légy büszke te is arra egyház-községe, hogy Borsody a nagy pap, a tied, a te lelkitanító is volt, és te az ő tanítványa. Mert majdnem négy évtized alatt, ő volt legnagyobb részben magva, termékenyítő ereje mindazon szepnek, jónak és nemesnek, a mi egyházi, községi és polgári életemben tégedet a mindennapiságból. — talán más népek felett is kiemelve. — nyilvánult!“ Ezek a beszédek, a mily szépek, ép oly igazak. Híven jellemzik azt a hű pástort, a ki tévelygő nyáját a magasztos i g e varázserejével oly ihletett lélekkel terelgette amaz akol felé.

Kedves barátom! Nagyon jól tudod, ha nem mondom is, hogy magyar nemzetünk ezredéves történetében ez a század sok tekintetben a legragyogóbb. Borsodi bölcsője és kopsorsója e század összes törekvéseit átölelik. Az ébredés idején mint tanító, a gyermeki szívekbe ojtogatta a tudományokat, a hazaszeretetet. A létérti küzdelem fényes korszakában az örök ige fegyverével küzd, a haszeretet szent lángjával gyújt férfi kebleket szent áldozatra. A sötét napokban, és a mi időnkben is, mint egy sziklabérc állt rendíthetetlenül, hová a esüggedő honfiai szív aczéleződni járt. „Hazafi volt szóban és tettben — mondja szépen Tóth Sámuel ur, — magán körében és nyilvános életében. Fegyvert fogott a szent harcban, megtámadott hazája védelmére; és mind halálig hű maradván a szabadsághoz, magvas szónoklataiban is mindenütt és mindenkor a törhetlen hazafiság ígeinek kétélű fegyvere villogott. Erre tanította az isteni félelem mellett, e honfiai erényben nevelte fel gyülekezetét is; boldog volt, ha tanítványait e honfiai erénnyel tudókölni látta; boldog volt, midőn márciusi ünnepélyünkön utolszor szónokolva, híveikhez amaz emlékeztetés szavakat intézte: „Én népem! büszke vagyok reá, hogy lelkesedtek vagytok!“

E nagy férfiurak én már csak „kóróját“ ismerem. De így is nagyinak, nemesnek ismerem. Azt mondá nem rég híveimnek: „Ha életem virágait leszedtök, a kóró is a tietek.“ És azok e kórót tiszteltetel megbecsülték. 1885. július 12-én prédikált utóljára. A hivatali buzgóságnak, a kötelesség-hű

nos vihart, hogy döntögeti a piaci sátrakat, ragalja magával a járó-kelöket, s örült sebességgel forgatja a szelvitort. Ha nem a tavasz hónapját jelezné a kalendárium, bizony-bizony azt hinnék, hogy Vízkereszt vagy Pálfordulása körül vagyunk, pedig akkor azt hittük, hogy már „tavaszodik.“

Eszőbe sines Tel uramnak, hogy hóbundáját leveesse. Meg aztán a muzka Boreas szabadult ki Aeolus bariangjából, most már ketten macerálnak bennünket, az az hogy nem csak a Rimavölgyén zug végig az orkán, hanem az egész continensen, mintán földünk tulsó felén jól kidühöngte magát.

Ez év szélsőségek közt indult útjára. Elég tisztességgel köszöntött ugyan be, midőn az első hajnal — 9° C^o-ot hozott ajándékul. Azután a telet elküldte farsangolai. Ivóba jutott husz napon át, mert az égiek bevették a hordó fenekét, oly bőséggel öntvén a felső régiók nedvét, hogy szent Pluviometer (vulgo: esőmérő) ez idő alatt száztizenkét milliméternyi rovást csinált. De már a mult hónapban józanabban viselte magát Tel uram — csak felényit ivott.

... Zúg, egyre zúg a zivatar. Es nines kilátás, hogy a tavaszi napsugár lektüdje a téli fagyot. Világort se! Nagy baj volna odalént a Duna és Tisza mentén. Mert ha az a reitgeteg hótömeg, talán egy tavaszi esőzés segítségével egyszerre megoldadna, nem árvíz, de vízözön, sőt talán egy újabbkori édes tenger (Mare dulce) lepné el a három bérce és négy folyó téreit. Teljes resignatióval várjuk hát, míg azt a tömördek havat egyrésztől a melegező napsugár fölissza, másrésztől a szelek szarnyain pára alakjában Aeolus eltünteti. Mert igaz, mint ezt mindenki észlelheti, fogy a hó. Az ám, de úgy, hogy a mélyedéseket betemeti a vihar s aztán sem kocsin, sem vasuton nem mehetünk odább. Oda is jut meg a levegőbe is. Nézzük csak mennyire át van lyukgatva, milyen parázs az a hőréteg. Fogy biz' a 24 óránként egy-két cm.-nyivel. Ha pedig elfogy, a föld megszabadul bilincseiből, s bizonyos, hogy — „kitavaszodik.“

Ez a bökkenő. Mind ezt szeretné tudni: mikor? Nehéz probléma. Sokan a százéves kalendárium szerint, némelyek égi „aspektusaikból“, mások közzvényes tagjaikból azt jósolgatják, hogy nem egyhamar lesz tavasz. Ezeknek ellenében a „nyitravölgyi gazdasági egyet. asztrómeteorológiai observatoriuma“ a bizalmatlanná vált szivekbe azzal hint derít, hogy e hó 13-ára „melegebb esőt“, sőt a „déli cyclonikus képződmények uralkodását elég kimerítő csapadékokkal“ helyezi kilátásba. Még ha be is teljesednek, hogy márczius 15., 19. és 20-án „esőzés áll be“, bajosan mondhatjuk, hogy „tavaszodik.“

— Uramfia! ne ijesztgessen! A „részföld“ még vetetlen, pedig még tegnapelőtt (Gergely napja) kellett volna „bemunkálni.“

Hiába vigasztalom a szomszédasszonyt; de ő már jobban tudja, mint mindeu asztrómeteorológus, hogy ha Gergely napján el nem veti a „részt“, megsejti a „muská.“

— De csak nem fogja vetni a hóra a magot.

— Majd megnézem, nem lehet-e a havat eltakarítani?

Hát a szokás hatalma nagy; de nagyobb most a Tel uramé. Tessék vele pörbe állani. Hátha a szomszédasszonyomék nyerne... ?!

A farsangnak is vége, pedig e folyó században nem lesz többé ily hosszú, s még sem tavaszodik.

De hogy nem. Hát a megyei ifjuság bálja nem volt-e maga a személyesített tavasz! — Hej! csak volt. Olyan az, mintha tél derekán ablakomban nyílnak a virágok és kün — havazik.

Már a kgresolya-saisont is meguntuk. Mily népes volt egykor a jégpálya! A társas élet központjain tekintettük eddig; most már feléje sem megyünk. Nem csoda, hogy nem törődnek a jégtükör simaságával, ugyis csak a szél koresolyáz rajta, az meg a göröngyökön nem törheti ki a lábát. Hát bizony e sport kedvelői is már nehezen várják a tavaszt, nemcsak a gazdák. Amazok, hogy változatosság okáért a korszón, a Széchenyi-kertben meleg napsugárban, majd aztán az „uszodában“ fürdössenek; ezek, hogy jubaikat legelőre terelhessék s megszikkadt barázdákat hasogathassanak. De míg ezt Phoe-

veltségének különbözősége szerint nem lévén oly kézzelfogható, a vallásos és hiteltel meggyőződés terén rendszeresen erősebb a konzervativizmus. Ritka szellem az, a mely az újabb, erősebb érvek behatása alatt e tekintetben csak egyetlen lépéssel tovább tudna menni annál, a mit az élet ifjabb, a szellem fogékonyabb korában magáévá tett. Temérdenek vagyunk reá példák. És épen a ki e példák közé nem tartozik, a ki e legnagyobb kérdéseket, a legfelségebb gondolat: az Isten fogalmának, az ember üdvének nagy kérdéseit, nem egy rövid kor homályos szemüvegén nézve fejté ki, hanem úgy, hogy e megfajítás a jövő előtt is igaz és hamar tul nem szarnyalható, az ilyen valódi nagy szellem tulajdonosa. Én Borsodyt ilyennek ismerem. Ime hit, ne csekeld e kifejezést, midőn azt mondom, hogy Borsody épen úgy a jövőé, mint a jelené.

Megjelent és sajtó alatt levő műveit, a gondolatok mélysége és gazdagsága, a nyelv tisztasága és tömörsége jellemzik, s őt mint prózáit is legelső íróink közé sorozzák.

S ha megemlítem neked, hogy ez a közel 80 éves agg mennyire lelkesült, ha egy-egy újabb, szebb, nemesebb eszme diadalra jutását látta, s hogy mily magasztos tűz gyuladt fel az életalkonyán havadni készülő szemében, ha e kor egy-egy magasabb törekvéséről hallhatott, szóval, hogy szívében, lelkeben 80 éve daczára is, mennyire ifju volt ez az ősz pátriarcha, mondom, ha megemlítem még ezt, be is fejezhetem leveletem.

Engem hozzá végtelen tisztelet, szeretet és hála esatolt. Közel két éve láttam, hogy azt a hatalmas, százados tölgyet az idő vas foga miként pusztította. Az idő elvégezte munkáját, de az én tisztelem és hálam élni fog. Nem tapisság itt már közöttünk, egyikünk vagy másikunk karjára támaszkodva, nem halljuk azt a rémes jajt se, melyet emészto kinjai ajakára hoztak. Ott pihen, őt megelőző hivi porhüvelyé között. Sirja felett a hideg téli szél meg sem áll, süvöltve megy tovább. De őresen hagyott hajlékában, szerető övéi között a könnyező bánat vert biztos tanyát.

Találjon ez a mély bánat enyhületet!
S az elköltözöttnek legyen áldott emlékezete!
Vathay László.

bos meghozza, — várunk kell. Megszoktuk úgy is a túrelmes várakozást Feleden; a túrelmesség pedig erény. Ugy sines mossze már husvét; akkorra csak kitavaszodik.

A gömörmezei magyar közm. egyesület

Rimaszombat vidéki körének megalakítása czéljából Rimaszombatban 1885. évi márczius hó 7-ik napján tartott közgyűlés.

Jelen voltak: Csider Károly, Kubinyi Aladár, Molnár József, Groó Vilmos, Szabó György, Lengyel Andor, Kishonthy Gyula, Fábry János, Dr. Veress Samu, Abonyi Pál, Bakcsay István, Terhes Pál, Nagy Bela, Liszka József, Horváth János, Simko Nándor, Szojka János, Timko Mihály, Fülöp Beniamin, Bernák Gyula, Bondi Lipót, Kalocsay Gyula, Fazekas Ferencz, Konyha Géza, Tóth Pál, Tóth József bátonyi, Gees István, Süteő István, Stolcz Zsigmond, Barna Imre, Széplaky Lajos, Samarjay János, Török János, Szerényi János, Király Ferencz, Kardos Mihály, Klauzer János Ifj. Varga András, Kalocsay Lajos, Szgyártó István, Szabó Lajos stb., összesen mintegy 120—145 egyesületi tag.

1. **Csider Károly**, mint az egyesület igazgató választmányának ezen közgyűlés egybehívása végett megbízott tagja, üdvözölve a megjelent nagy számban egybegyűlteket, meleg szavakban ajánlja a gömörmezei magyar közművelődési egyesület Rimaszombat vidéki köre megalakítását.

A jelenlevők őszinte lelkesedéssel teszik magukévá a szónok ajánlatát, s egyértelműleg határozzák el, hogy beszéde jegyzőkönyvbe vétetvén, a nagy közönség részére sajtó útján is, egész terjedelmében megörökíttessék, a mint következik:

„Tisztelt uraim! midőn önöket, kik meghívásom folytán itt megjelenni szivesek valának — hazafiúi tisztelettel üdvözölöm, úgy érzem, hogy nagyon tévednék, ha ily nagy számban egybegyűlések felett, meglepetésemet fejezném ki, mert Rimaszombat város közönsége lelkes sorakozásával, pártolással soha se maradt hátra ott, hol hazafias, üdvös czélok létesítéséről volt szó, s ezeknek előmozdítására, a honpolgároknak, a társadalom jobbainak esatlakozása, munkássága, áldozatkészsége vétetett igénybe. Es hogy e város polgársága a korszerű s hazafias eszmékért lelkesedni képes és akar is, — hogy az idők folyamán a béke olajfáját — közintézmények alkotásával — hasznosan megtermékenyíteni, a hazáért s szabadságérti küzdelmekben pedig magát a harszi dicsőség babérrája is érdemesíteni tudta, — azt e város történelmének lapjai — fényesen tanúsítják.

Ma uraim — a fegyverek pihenésének korszaka levén, — a békének haladatos talaját mivelhetjük. — A békének egy munkájához kell fogunk most is, mely nem mondhatom, hogy egészen új, — de azt se, hogy régi keletű, mert a feladat századok óta fennáll és ől mint kötelesség, de hallgatott és aludt egész mostanig, mint éltérves működés tárgya s czélja a társadalmi szövetkezés mezején.

Hogyan lehet az? — fogják talán mondani — hiszen a magyar közművelődési egyesület gyűlésében vagyunk, s ennek czélja a népevelés — nemzeti nyelv és műveltség — hazafias irányzatú terjesztése, hogy volna ebben valami új, hiszen ez ha nem is egykoru az ország fennállásával, de legalább is mostani alkotmányos életünk újabb korszakában már állandó köztevékenység tárgya, sőt szükségtelen is, midőn a kormányon magyar hazafiai ünek, s a magyar nyelv államisége — törvényvel van biztosítva.

Sajnosan kell ismételnem uraim, hogy a magyar nyelv terjesztésének, általánosításának, társadalmi és állami fölényének s a magyar nemzeti jellegű kultúrájának eszméje régi ugyan, de mai napig nem nyert kellő valósulást, — sőt az eszme, bár önkényt értetődő lét alapja volna egy állam tömör alakulásának s biztos együttmaradásának, — sokaig fel se ismeretett — és mellőzöttet, — s Szent István mondatának uralma, hogy csak az az ország lehet erős, a melyben több nyelvűség divatozik — századokon át feltartott.

Gondolkozunk és nézzünk körül, hogy még ma is, midőn Magyarország állami fennállásának ezredik évét készül megünnepelni, a nemzeti nyelv, nevelés és cultura tekintetében, a kontoglalás munkája ezen 1000 év multán is be van-e teljesen fejezve? — és sajnosan kell elismernünk, hogy ettől még most is messze állunk.

Messze állunk, ha a költő azon mondatát „Minden ember legyen ember és magyar“ csak a hazafiúi érületre alkalmazzuk is, — hát ha ez alatt a magyar nyelvűséget s magyar műveltséget akarnánk érteni — bizony lehangoló lenne szemlélődésünk.

Nézzünk szét határainkon, van-e Magyarországnak egy kis vidéke is, a hol a határszélek nem más nemzetiségű lakosok által volnának benépesítve, — a kik nem befelé a magyarság zöméhez, hanem kifelé, külföldi fajrokonaihoz gravitálnak. Ezen szívós övön, a mi nyelvünk, culturánk nemcsak hogy kifelé nem halhat, de bent a hazában is visszatörli gátkba ütökzik: — s a magyar elem még sohase próbálkozott igazán, vajjon bir-e azon expansiv erővel, hogy az ország központjából, a pusztaszeri halomról és Árpád sirjától az ország határai felé tud-e, képes-e terjeszkedni, s békés hódításokat tenni saját nyelve s művelődése számára, de sőt inkább nagy megadással türi a nemzetiségi tüntetéseket, vétkes igazításokat, gyarló előzékenységgel és alárendeltséggel. — Különösen felfogott illemességnek tartja az idegen szomszéd települő jövevény nyelvét magáévá tenni, — míg aztán a gazda vendéggé válik saját otthonában. Önnelve rovására tért enged az idegennek, s önkényt eszközli, hogy unokája végkép hűtelenné váljék ősei nyelvéhez, nemzeti jellegéhez. — Es itt helyben, mi magunk között, egy tősgyökeresnek nevezett magyar város lakosai és ennek régi törzsköcs polgárai is, kik az idegen elemre bizonyos kicsinyléssel tekintettek, vajjon próbálták-e, birták-e meghonosítani saját határainkban s vidékükön a magyar nyelv s műveltség általános és kizárólagos kultusát, — bizony nem, és hogy nem, azt mutatja a szomorító példa, midőn a város a maga kapui előtt — ugyszólván a maga külvárosában, melynek lakossága naponta itt él és táplálkozik, — se ura még ma se a helyzetnek, — nem is említve, hogy hódítását csak egyetlen vidéki falura se tudta kiterjeszteni.

Ime uraim, kézzel fogható szükségessége annak, hogy habár a magyar nyelv állami jellege törvény által biztosítva, s a felsőbb oktatásban is érvényesülve van, maga a társada-

lom tegye azon munkát magáévá, a melyre az állam hatalma, a kormány rendelkezése elégségesnek nem mutatkozik, — tegye termékenyvé a magyar nyelvet s művelődést, — ébresszen ez iránt fogékonyt, hajlamot a más nyelvű népesség körében, — terjessze kijebb s erősítse ennek határait, s midőn más fajoknak rosz apostolai a túrelmetlenség és gyűlölet magvait szórják szét népünk között, vegye kezébe a gyom kiirtásának hatásos mőszerét: mert hogy a magyar nyelv fölényének feltétlen jogosultsága, az idegen népfajok által is önkényt s meggyőződésszerűen elismertessék, hogy ezen nyelvnek határozott tulsulya és általánossága a népesség többségében számszerűen is valósitassék, hogy a közművelődés minden útja és fokozata ezen nyelv ismeretével kapcsolatba hozassék, ezt kívánja, követeli a magyar fajnak, a magyar államnak biztonsága, a történelmi események és változások bármily alakulása esetében fennmaradhatása.

De erre ösztönöz, ezt követeli még egy nagy és magas szempont, — a honpolgárok összeségének egy szilárd testté összeolvastása, testvéries egyetértése, s a közös haza iránti hűségnek és forró szeretetnek kifejtése, fokozása, — mely a magyar hazában csakis a magyar nyelvvel párosulva emelkedhet azon magasabb eszményi fokra, mely e nemzetnek oly kizárólagos, oly vérebe oltott sajátja.

Európa nagy nemzeti otthonosak az egész föld kerékén fajtarsaiknál, kultartományaikban, telepeik, gyarmataikban — mindenütt hazájokat találják fel, s ha a tengerek síkjára szállanak — hajóikon is otthon érzik magokat, mert törvény, szokás és fogalom, azt is nemzeti lobogójuk alatt hazájuk kiégésztő részévé teszi, — így a hazaszeretet megosztva, ennek többféle tárgyai közt, nem fűzi őket oly szorosán, oly gyűn-géden szülőföldjükhöz. Országunknak más nyelvű, bár hű érületű lakosai is, ennek határain kívül, fajrokon népeket, más koronát s más zászlókat látván, azokhoz vonzalunk hazafiságukat gyengíti vagy cosmopoliticusabb színezetűvé teszi.

Amde az a haza, a melyért a magyar szív hevül és lelkesül, a mely a keblét magasan feldobogtatja, az a szeretett föld, az egyetlen otthon, az csak a Kárpátoktól Adriáig terjedő néhány arasznyi föld az egész világon, a négy halom és — fájdalom már nem is négy, de csak három — folyó köze, s e kis tér levén a honszeretet egész mezeje, ehez — az ösök sirjának, az élők bölcsőjének szentelt helyéhez ragaszkodik a magyar — szíve teljes melegével, ihlettségével, törhetlen hűséggel, melyen érezve a költő szavainak igazságát, „A nagy világon e kívül ninesen számodra hely.“ Ezért, és mert a honszeretet, mint minden nemes érzés, a művelődés által még tisztábbá és erősebbé válik, a magyar nyelvvel és culturával kell fölelelteni az ország összes lakosságát az egyetlen haza anyai keblére, s az ebből fejlődő valódi hazaszeretettel áthatottá tenni, mely aztán őket az édes anyához — vést és vihart kiálló — örökös hűséggel kapcsolja.

Es e munkában, a nemzeti nyelv és művelődés terjesztésében a legfőbb, a leghathatósabb szerep éppen a városokra néz, melyek a forgalomnak, a különböző elemek érintkezésének, összevegyülésének központjai. — A nép költözökésének állomási helyei, s a városok közt egyik jelentékeny pont Rimaszombat. Az idegen ajku népesség határvonalára helyeztetve, azon kiváló hivatottsággal bír, hogy tősgyökeres magyar polgársága saját nemzeti jellegét átszarmasztassa azon idegen elemekre, melyek társadalmi s érintkezési körébe esnek.

Kérdik talán, hogyan és miképen tehetnének többet mint eddig történt? az által, hogy e város tiszta nemzeti nyelvét és érületét megőrizték — hát engedjék kimondanom uraim, — hogy ez nem elég. Örömmel látjuk ugyan a családok tiszta magyar fajt növelő melegágyait, az iskolák nemzett tenyészházait. De nem látjuk terjeszkedéseiket, mert azok valóban ninesenek is; az nem érdem, hogy mi azokul megmaradtunk, kiket az anyák a nemzeti nyelv emlőin tápláltak, mert ez kötelesség, hanem az érdem ott kezdődnek, a hol és a mivel a nemzeti nyelv, érzelem, erő, tökevegyonát — kiszélesítés, terjesztés által szaporítanók.

Erre pedig a mód nagyon is meg van, nagyon is kézzelfogható. Csak gondolkozunk és cselekedjünk, — mert hiszen tisztelt polgártársaim, azon anyagi áldozaton kívül, melylyel mint egyleti tagok tagsági díjaink által a nagyobb, általánosabb hatású intézmények s eszközök, p. o. kisdudovók, nepsikolai tankönyvek, jutalmak előállításához járulni fogunk, nem kell kicsinyleni azon egyszerű, aprólékos, de legnagyobb horderevű bíró hangya-munkát se, a mely a magánélet terén mindnyájunknak önkényt s naponta kínálkozik. Hiszen az a bíró, tisztviselő, magánhivatalnok, orvos, ügyvéd stb., ha azonkivül, hogy nyelvünk törvényes jogait megvédi, tekintélyével, hatásával, annak továbbplántálására is szelid eszközöket tud találni s alkalmazni. Az a lelkész, a ki ékes szónoklatával a más ajkuakban is nyelvünk ismeretének vágyát felébreszti, érintkezéseiben annak beszélésére híveit serkenti, — azon tanár vagy tanító, ki felsőbb és alsóbb iskoláinkban az idegen nemzedéket a magyar művelődés növedékeivé, majd munkáivá s nemzetünk szövetségeseivé megtudja nyerni, — a szállásadó, aki ez idegen ifjakat családi tűzhelyéhez vonva, velök zengzetessé teszi nyelvünket, a nemzeti jó szokásokat megkedvelteti, — a kereskedő és iparos, a ki üzletében, vásáron s utközben vevőit, szállítóit, társait nyelvünk bírásának szükségességre figyelmezteti, ösztönzi, a ki más ajku tanonczát megmagyarosítja, — a cselédet és munkást tartó polgár, a ki ezeket a magyar nyelv beszélésére szoktatja, — a házi gazda, a ki idegen vendéget a magyar barátság őszinte szívésségével körülvéve, benne a nemzet iránti becülés és rokonszeny érzéket felkelti, — szóval a városnak egyéb értelmisége, mindeu, a vagyon, állás, foglalkozás bármely fokán, — ki magát és házat a magyar nyelv és érület azon légkörével veszi körül, a melynek mindenkire, kivel érintkezésbe jön, — ki kell hatnia és érzékebe felszívódnia, e mellett általában mindaz, aki a népevelés fejlesztése ügyét, a nemzeti jelleg s tisztos jó szokások becülését, megkedvelését a hazaszereteten egyesült testvéries összetartást a más ajkuak közt is fokozza, s a kiket legelőszőr és legkitűnőbbben kell vala felemlítenem a nemzeti ügy leg-hivatottabb szellemi harszói — a lelkes nők, honleányok, ha a békés hódítás ezen munkájában mint tényezőzők, segédkezők buzgalmuk és kitartások ellenállhatatlan fegyvereivel tevékeny részt vesznek, mindezek mondom, a magyar nemzet erkölcsi és hatalmi takarékpénztárának tőkőjét egy-egy betéttel szaporítják, mely édes hazánk javára a legjótékonyabban gyümölcsözővé válik, — mindezek a magyar közművelődési egyesület valódi tagjaiul igazolják magukat, s ezen hivatásukat és fogadalmukat hasznosan és becülésendő módon teljesítik.

Ime tiszt. uraim, ebben áll ezélnk, feladatunk és munkásságunk üdvös eredményeinek feltüntetése, ezen egyesület keretében, a melybe beléptünk, s melyben egy hazafiai kötelesség teljesítésére kezdet fogtunk, hogy megyénk közművelődési egyesületének egyik, — és pedig sorozatban és feladatokban igen fontos körét — megalakítsuk: Ohajtom, hogy lelkesítésben bennünket mindenha a honszeretet, a nemzeti érület azon vágya, törekvése, hogy békés hódításaink minél nagyobb mérvűek, hatásuk legyenek.

Es hogy ezt minél biztosabban elérhessük, ohajtom és kérem, hogy válasszák meg e körnek elnökséget s tisztikarát oly férfiakból, kik ifju erővel, szellemi rugékonysággal, buzgó ügyszeretettel, nemes ambícióval, egyszersmind élénk mozgékonyasággal, s a társadalom minden rétegeivel és vidékünkön is feltartott állandó összeköttetéseikkel, nem lankadva vezessék és hassák át az egyesület összműködését s annak eleterős fejlődést és sikert biztosítsanak.

Ezzel a gömörmezei magyar közművelődési egyesület rimaszombati körének alakuló közgyűlését megnyitottam nyilvánítom.

2. Az értekezlet ezzel megnyitottak kijelentvén, elnökő felhívja Szabó Lajost, mint az egyesület helyettes titkárát, a jegyzőkönyv vezetésére, a közgyűlést pedig a kör tisztviselőinek megválasztására, s a kör választmányának megalakítására.

E felhívás folytán közfelkiáltással megválasztottak: a) elnökül: Csider Károly, b) alelnökül: dr. Szabó Samu, c) pénztárnokul: ifj. Süteő István, d) jegyzőül: dr. Veres Samu, dr. Trajtler István, dr. Szabó Károly és Lörinczy György.

3. A választmány tagjainak száma, tekintettel a tömeges beiratkozásra

a központot illetőleg 35-re határozottatott, oly fenntartással azonban, hogy ez a szükséghez képest helybeliekkel és vidékiekkel kiegészítendő lesz.

4. Mintán ily számú választmány összeállítása csak egy szűkebb körű bizottság ajánlatára látszott sikeresen keresztül vihetőnek

elnök kijelölése folytán a névsor összeállítására Török János, Terhes Pál, Groó Vilmos, Rásky Bertalan és Szojka János urakból álló bizottság küldetett ki.

5. A bizottság bemutatván az általa ajánlottak névsorát annak alapján a helyi választmány tagjaivá a következők, u. m. 1. Baksay István. 2. Beliczky Viktor. 3. Bernáth Gyula. 4. Bodor István. 5. Bolkay Pál. 6. Fábry János. 7. Glauf Pál. 8. Groó Vilmos. 9. Hamaliár Károly. 10. Hollósy József. 11. Horváth János. 12. Institoris Endre. 13. Kishonthy Gyula. 14. Konyha Géza. 15. Kubinyi Aladár. 16. Lányi Bertalan. 17. Lengyel Andor. 18. Dr. Lichtschein Adolf. 19. Mészáros Bálint. 20. Molnár József. 21. Madarassy Dezső. 22. Rásky Miklós. 23. Rásky Bertalan. 24. Samarjay János. 25. Singer S. Leo. 26. Szabó György. 27. Szabó János Kriston. 28. Szabó József Kozma. 29. Szojka János. 30. Terhes Pál. 31. Törköly József. 32. Török János. 33. Tóth Péter. Vidéki tagokul pedig egyelőre 34. Molnár Lajos és 35. Pongrácz Pál lettek megválasztva, s egyuttal megbízottak a választmány, hogy a vidéki bizottságok megalakításáról a már beiratkozott és még jelentkező tagok névsorának alapján, mielőbb gondoskodjék.

6. Szükséges levén azon terület meghatározása, melyre a rimaszombati kör működését kiterjeszteni kívánja

megállapított, hogy e kör Rimaszombat központtal a támaszfalvai, bakos-töréki körjegyzőség összes és a rimabányai s ráhói körjegyzőségnek a nyustyai kör által esetleg fel nem ölelt községei.

7. Az egyesületi tagok- és a kör sikeres működéséhez szükséges pézzerő gyűjtésének módozatai valamint a már meglévő vagyon miként leendő felhasználása feletti intézkedéssel, a választmány bízott meg.

8. Jelen jegyzőkönyv hitelesítése szintén a választmány által lesz eszközöndő.

A napirend ezzel kimerítve levén, elnök a megjelenteknek, kitaró figyelmükért, köszönetet mondott s a gyűlést feloszlatta.

Hírek és vegyesek.

Márczius 15-ét a rimaszombati egyesült prot. főgymnasium itjusága a megyeház nagytermében fogja megünnepelni holnap délután 3 órakor, a midőn is az ünnepélyt kegyeletesen érdeklődőket szívesen látja a rendezőség.

Sajtóhiba igazítás. Lapunk legközelebbi számában az egyik gyászjelentésből egy név nyomdahiba következtében kimaradt. — Mi, a kik az érdemet mindenkiben elismerjük, mindig meghajlunk az önfeláldozás és kegyelet előtt, s így kötelességet vélünk teljesíteni, midőn beismerjük, hogy a néhai Kalla Mihályt asszony elhunytáról közzétett gyászjelentésből az elhunyt egyik fogadott gyermekének, György Rózsa kisasszonynak neve tévedésből kimaradt.

Gömörmezei közigazgatási bizottsága hétfőn, folyó hó 8-án tartotta meg rendes havi ülését Fáy Gusztáv főispán ur elnöklété alatt, melyen a bizottsági tagok teljes számmal vettek részt. A bizottság a szakelődők jelentéseivel és sok folyó ügyek tárgyalásával délutáni 1 óráig el volt foglalva.

A gömörmezei ifjuság folyó hó 8-án tartotta meg bálját a „Három-Rózsa” vendéglő nagy termében a „Gömörmezei magyar közművelődési egyesület” javára. A bál tényleg volt, a jövedelem is az. „Valóságos elite mulatság, entre nous mulattunk” mondja rá a gentry gavallér. Igaza van! Alig lehetett egy olyan hölgyet vagy férfit látni, ki ne teljes joggal varratná fel zsebkezdőjére az ótágu koronát. Nagyon is „maguk között” voltak. Sokaknak úgy látszik jól esett, hogy a városiak nem vettek részt estéjükön de mi nem mulasztathatjuk el őszinte sajnálatunkat kifejezni elmaradásuk felett. Ha ez így folyik, a szokásból törvény lesz! A bálon pezsgő jövedev, vidám kedély uralgott s a táncz kivilágos virradtig tartott szakadatlan jövedevvel, de nem is képzelhető az másként, hol a háziasszony szerepét oly bájos s szeretetreméltó urnó viszi. mint a bál bájos lady patronesse Hámos Lászlóné sz. Badányi Ida urnó. Hát ha még oly diszes hölgyközörször veszi körül, melynek virágzalai: Hámos Lászlóné, Dráskóczy Lászlóné,

Szentmiklóssy Beláné, Hámos Aladárné, Radvánszky Karolyne, Ebeczky Elekné, Farkas Abrahámné, Glósz Norbertné, Glósz Arthurné, Bornemisza Lászlóné, Marton Rudolfné, Ragályi Gézané, Szakall Vinczené, Szakall Barnáné, Hevessy Bertalané, Molnár Lajosné, Pongrácz Pálné, Madarassy Dezsóné, Szentiványi Gézané, Szelezky Dénesné, Madarassy Pálné, Kubinyi Imréné, Kubinyi Bertiné, Kubinyi Sándorné, Hanvay Zoltáné, Hanvay Aladárné, Br. Luzénszky Henrikné, Simko Nándorné, Alitiz Miklósné, Diószeghy Zsigmondné, Dr. Pelech Jánosné, Kubinyi Aladárné, Polgáry Károlyné, Samarjay Jánosné, Mészáros Kálmánné, Dánes Gyuláné, Molnár Józsefné, Löcherer Tamásné, Id. Badinyi Gyuláné, Lokcsánszky Endréné, Továbbá: Glósz Mariska és Margit, Radvánszky Ilona, Hanvay Mariska, Erzsé és Anna, Szelezky Jolán, Kubinyi Anna, Vajda Ilona, Kubinyi Jolán, Farkas Erzsé, Marton Mariska, Anna és Lenke, Schmidt Erzsé, Okolicsányi Gizella, Okolicsányi Anna és Okolicsányi Erzsé, Orey Gyizella, Szentmiklóssy Augusztá, Ebeczky Rózsa, Br. Luzénszky Irma, Löcherer Janka, Madarassy Vilma, Szakall Aranka, Sebők Anna, Török Rózsa és Mariska, Diószeghy Ilona, Fekete Ilona. — A jövedelmétől fiatalok azonban ez estevel még be nem érte, s másnapra ugyancsak a „Három rózsá” termében sétahangversenyt rendezett, melyen Dankó Ernő közkezdveltségnek örvendő zenekara mulattatá szébbül-szebb nótáival az egybegyűlt diszes közönséget. A dallamos keringők, s gyujtó csárdások hangjaira ez este is tánczra perdült a fiatalok. A már fentebb említettek kivül jelen voltak még: Baksay Józsefné, Benkovies Pálné, Csider Antalné, Fábry Jánosné, Nagy Ferenczné, Raisz-Marikovszky Emma, Továbbá: Adorján Rózsa, Baksay Mathild, Benkovies Vilma, Brones Anna, Csider Gizella, Fábry Aranka, Süteő Mariska, Török Klemma és Ilona. — A két est jövedelme 522 frt, kiadása 400 frt 64 kr., tiszta jövedelem 121 frt 36 kr., melyből felülfizettek: Hámos Lászlóné 50 frt, Laczko Antal 10 frt, Kriston László 5 frt, Dr. Schmidt Titusz 5 frt, Schmidt Ottó 5 frt, Br. Luzénszky Henrik 3 frt, Kubinyi Imre 3 frt, Máriaassy Andor 3 frt, Hamaliár Lajos 3 frt, Szabó Károly 2 frt, Baksay József 2 frt, Radvánszky Karolyne, Hanvay Aladárné, Perjessy Gyula 1—1 frtot. — Fogadják érte a rendezőbizottság köszönetét.

A hózivatarhoz. A felvidékről írják nekünk: „A tiszolezbrenyobányai nagy forgalmi utvonalon f. hó 8-án a hófúvás Tiszoloz és Polhora közt egy a gyalog, mint a szekérről közlekedést megszakította, s az ez iránti hivatalos sürgöny-jelentésnek felvételét és továbbítását a tiszolezi állomás-főnök megtagadta; s miután 8-án és 9-én a vasuti közlekedés is szünetelt, sőt még 10-én is felette nagy késéssel közlekedett, a postán küldött jelentés három nap mulva érkezett meg, s így csak 4-ik nap lehetett a közlekedési akadály elhárítása iránt intézkedni és közreműködésre a breznóbányai szolgabíró sürgönyileg megkeresni. — Mi történhetett már most a hófúvás által esetleg 8-án utban talált s eltemetett emberekkel vagy állatokkal?”

A gömörmezei közművelődési egyesület nyustya-vidéki köre — mint tudósítónk értesít — mult hó 17-én roppant érdeklődés közöt alakult meg. Az egyesület szervezése körül Kubinyi Gusztáv járási szolgabíró, Bányai Ferenc segédszolgabíró és Fáy Gyula urak buzgólkodnak, s minthogy tetemesebb anyagi eszköz nélkül az egyesület feladatát a vezetők alig látják megoldhatónak, folyó hó 14-én Nyustyára egy értekezletet hívtak össze, mely egy Nyustyán alakítandó takaré- és hitelszövetkezet létesítésének eszméjével részletesen foglalkozzék. Ezen új pénzintézet szervei kapcsolatban állana a nyustya-vidéki közművelődési egyesülettel is.

A Kis-Terene, Káal-Kápolna—Kis-Ujszállási vasut (Mátra-vasut) építési vállalata a téhyleges építést folyó évi ápril hó első napjaiban megkezdte. A vállalatnak Reesken és Hevesen lesznek képviselői, kik az építkezésre vonatkozó felvilágosítást adnak. Továbbá vannak mérnökök a vonal mentén levő nagyobb helységekből.

A „Pesti Hírlap” a magyar olvasó-közönség részéről való nagy felkaroltatás azzal igyekszik meghálálni, hogy tartalmát folyton érdekesebbé, változatosabbá teszi. Ujévtől kezdve minden héten külön, sűrűn nyomott oldalt szentel szerdán a kertésznek, pénteken a mezőgazdaságnak, mind megannyi heti szaklapot pótolva ezzel, ugy, hogy ma már a legnagyobb terjedelmű lapokat is felülmúlja tartalomgazdagságra nézve. Naponkint 16 oldal, hetenkint Kertészeti és Gazdasági Ujsággal, — melyekhez járulni fog, mint a szerkesztőség velünk közli, már legközelebb a Tanügyi és Közegészségügyi melléklet is, s mindezen felül hetenkint külön zenelap melléklet s mindez oly árért (havonkint 1 frt 20 kr., negyedévre 3 frt 50 kr.), melyért más lapok a „Pesti Hírlap” tartalmának harmad, sőt negyed részét sem adják: valóban e lap példátlan felvirágzásának s közkezdveltségének bizonyítéka, de biztosítéka is egyuttal a jövőre nézve. S e gazdag tartalom elejétől végig oly érdekesen van összeállítva, hogy az olvasó figyelmét mindig oly kedvvel tartja, miért is jó lélekkel ajánlhatjuk a jó olvasmányt kedvelő s magas politikát nem öző magyar családnak további pártfogásába. A kiadóhivatal (Budapest, nádor-utca 7. sz.) levelezőlapon kifejezett ohajra, egy hétig ingyen és bérmentve küld bérmentve mutatványszámot.

Közgazdaság.

Értesítés a megye gazdaközönségéhez.

Tisztelt gazdaközönség! A megye egész területére nézve kieszközölni szándékolt dohánytermelési engedélyt illetőleg, minden fázadozásaim dacára, a dohánytermelési engedély a nm. pénzügyminiszterium által ez idényre kísérletképen csak három község részére u. m. Rimaszécs, Putnok és Zabar községekre nézve engedélyeztetett; azonban kilátásban van helyezve s biztosan remélhetjük, hogy ha a nevezett kísérleti községek termelői ez idén finom, jól kezelt s a kívánalmaknak teljesen megfelelő minőségű dohányt fognak az állam részére beadni, azon esetben jövő évre a dohány termelési engedély nagyobb mérvben fog kiterjesztetni. Tehát a nevezett községek, illetve az azokbani dohánytermelők jóakaratu igyekeztétől függ megyénk nagyobb mérvű dohánytermelése jövő évben, a miért is mindjárt ez alkalommal bátor vagyok felhívni az illető dohánytermelők figyelmét, miszerint ne csak a maguk de a megyei gazdaközönség érdekében is kötelességüknek tartásuk s igyekezzenek jó finom fajta dohányt ültetése s annak szakszerű művelése, gondozása s kezelése által a kívánalmaknak megfelelő minőségű s jól kezelt dohányt ter-

melni, meg azért is, hogy a gömöri dohány országosan elismert régi jó hírneve ezután is sértetlenül fentartassék.

Midőn szerencsém van a fentebbiekről a megyei gazdaközönséget tisztelettel kiértesíteni, egyszersmind szükségesnek tartom a dohányengedélyérti kérvényünkre a m. kir. dohánybevéltő felügyelőségétől t. é. márczius hó 7-én lejött átiratot, illetve pénzügyminiszteri határozatot tudomás, illetve mihezértás végett a gazdaközönségnek tudomására juttatni.

P.-Apáthi, 1886. márczius hó 9-én.

Vajda Gyula, gazd. egyt. titkár.

A m. kir. dohánybevéltő felügyelőség átirata, illetve a pénzügyminiszteri határozat szóról-szóra a következő:

1074/886. sz. M. kir. dohánybevéltő felügyelőség. Tekintetes Vajda Gyula urnak, Gömör-Kishontmezei gazdasági egyeslet titkárának

P.-Apáthin, (u. p. Rimaszombat.)

Folyó évi január 22-én és 29-én 25. és 79. számok alatt kelt becses átiratára a mellékletek visszaküldése mellett értesitem a tekintetes titkár urat, miszerint a nagyméltóságú m. kir. pénzügyminiszterium folyó évi február hó 26-án 11.365. sz. a. kelt rendeletével megengedte, hogy Rimaszécs, Putnok és Zabar községekben, főleg oly nagyobb termelők részére, kik e célra legalább egy catastralis holdat szánnak 20—20 hold kiterjedésig, a dohánytermelési engedély ez évre kísérletképen megadassék azon feltétellel, hogy ha a termelt dohány a kívánalmaknak meg nem felel, az engedély a jövő évre megvonatik, valamint meg fog vonatni az engedély akkor is, ha a nevezett községekben, bár nem a termelők által követettik is el, hanem egyáltalán csempészet fordul elő, megjegyezvén, hogy a javasolt többi községekben is nagyobb kiterjedésben a dohánytermelés azért nem volt engedélyezhető, mivel ezen egymástól szétzórva fekvő községekben, különösen kisebb termelőknél, a csempészetet ellenőrizni nem lehet, és mivel a tapasztalás mutatta, hogy az 1850-ik évben, midőn Gömörmezeiben még tizenegy községben termeltek dohányt, az ültetési terület évről-évre apadt, a termelők az engedélyezett területet sem ültették be, míg végre némely községben a beültetett terület egy egész holdat sem tett ki.

Tisztelettel megkeresem a czimet, hogy a nevezett három községből hozza javaslatba azon termelőket, kik dohánytermelésre mint legmegbízhatóbbak engedélyezendők volnának, s ezeknek szabályszerűleg kiállított kérelmi iveit ezen felügyelőséghez beküldeni sziveskedjék, a kérelmi iver, melyekből minden egyes termelő számára egy darab szükségeltetik, a m. kir. dohánybevéltő hivatalnál Budapesten Józsefváros rigó-utca 3-ik szám alatt darabonkint 4 (négy) krért beszerezhetők.

Budapest, 1886. márczius 5.

Selymesí.

Hivatalos közlemények.

Gömörmezei alispáni hivatalától.

2749 sz. A megyei bizottság rendes tavaszi közgyűlésének határnapja főispán ur ő méltóságával egyetértőleg a folyó hó 29. és esetleg következő napjaira tűzétvén ki. — Ezen közgyűlés kiváló tárgyai lesznek az alispán választás, az ezen választás folytán a jegyzői karban beállható változás miatt üresedésbe jöhető állomásokrak ugyancsak választás utján betöltése; a házi pénztár és más megyei pénztárak s alapok 1885. évi zárszámadásainak megvizsgálásáról szóló bizottsági jelentések, az 1886. évi közmunka feladvány kiosztást tárgyazó mérnöki munkálat és az 1885. évi szolgalmány számla értéke; azután egyéb a közgyűlés hatáskörébe utalt köz- és magánügyek intézése; melyek tárgysorozata a szokott uton fog köz tudomásra jutatni s a rimaszombati megye kapujára kiszögegetni.

Rimaszombat, 1886. márczius 10-én.

Alispán helyett: Ujházy, főjegyző.

Felolós szerkesztő: LÖRINCZY GYÖRGY.

Magán-hirdetések.

Hirdetmény.

1033. sz. — A rimaszombati kir. tszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a **Pozsonyi Miaszsonyunkról ezimzett Canonissak Conventje** végrehajtatónak **Kubinyi Gabriella, Adrienna és Loránd** végrehajtatás szünetelő elleni 2625 frt tőkekövetelés s járuléka iránti végrehajtatási ügyében a rimaszombati kir. törvényszéki területén levő Zabar község határában fekvő a zabari 28. sztk. A. I. 1—5. sorsz. a. foglalt közös nemesi birtokból Kubinyi Gabriella, Adrienna és Loránd illető 9/12. rész jutalékára az árverést 1583 frtban ezenen megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1886. évi május hó 28-ik napján d. e. 10 órakor Zabaron a községi bíró házában megtartandó nyilvános árverésben a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak. Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át, vagyis 158 frt 30 krt készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Rimaszombat, 1886. évi márczius hó 2. napján. A rimaszombati kir. tszék mint telekkönyvi hatóság.

Fornót, kir. tszeki elnök.

Jolsván

Bölcs házy Béla födbirtokosnál
200 mázsa igen jól szárított és gondozott, leginkább juhok- és lovaknak való széna azonnal eladó.

Árlejtési hirdetmény.

A pelsüzi vasuti állomáshoz vezető uton levő két Sajó-híd építése 2310 forint 32 kr. költségel-irányzattal elhatározatván, felhivatnak mindazok, kik ezen munkálat keresztülvitelére vállalkozni akarnak, miszerint 10% bánatbérrel ellátott ajánlataikat **folyo márczius hó 25-ig** alólirotthoz annál inkább adják be, mert a később érkezettek figyelembe vétetni nem fognak.

A tervezet, részletezett költségelirányzat, valamint feltételek alólirottnál bármikor megtekinthetők. Rozsnyó, 1886. márczius hó 11-én.

Kubinyi Géza, szolgabíró.

A t. cz. közönség figyelmébe.

Alólirott tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel, miszerint a budapesti egyetemen a **szülészeti tanfolyamot** bevégezvén, a vizsgát a legjobb sikerrel letettem, és erről kitűnő oklevelet nyertem: szíves készséggel nyújtok segílyt mindazoknak, kik e részben nagybeesü bizalmukkal hozzám fordulnak. — **Lakásom:** Rimaszombatban Jánosi-utca 13. szám alatt, a gymnasium átellenében.

Kiváló tisztelettel maradtam
özy. **Perecz Istvánné,**
okleveles szülésznő.

Magyarország leghiresebb s legszén-savdúsabb ásvány vize, a

SZOLYVAI

mely savanyúvíz, borral vegyítve, a legkellemesebb üdítő italt nyújtja; gyomor- és idegbajokban gyors és kitűnő segílyt ad; tüdő-, hörgbántalmaknál, hugycsöhölyg hurutoknál és járványos betegségek alkalmával kitűnő gyógy-szert képez, — mindenkor megrendelhető

MARSALKÓ KÁROLY

munkácsi uradalmi ásványvizbélőnél
Nyiregyházán: s kapható jelesb gyógy-szertárakban, fűszerkereskedésekben és vendéglőkben is.

Kos eladás.

Gróf Serényi László putnoki uradal-mában 30 darab egy éves, Ramboillet keresztezési, 60 kilo élő súlyu kosok eladó.

Egy kazal sarjú

és egy kazal zabszalma eladó Kápotzás Józsefnél Rimaszom-batban.

Eladás.

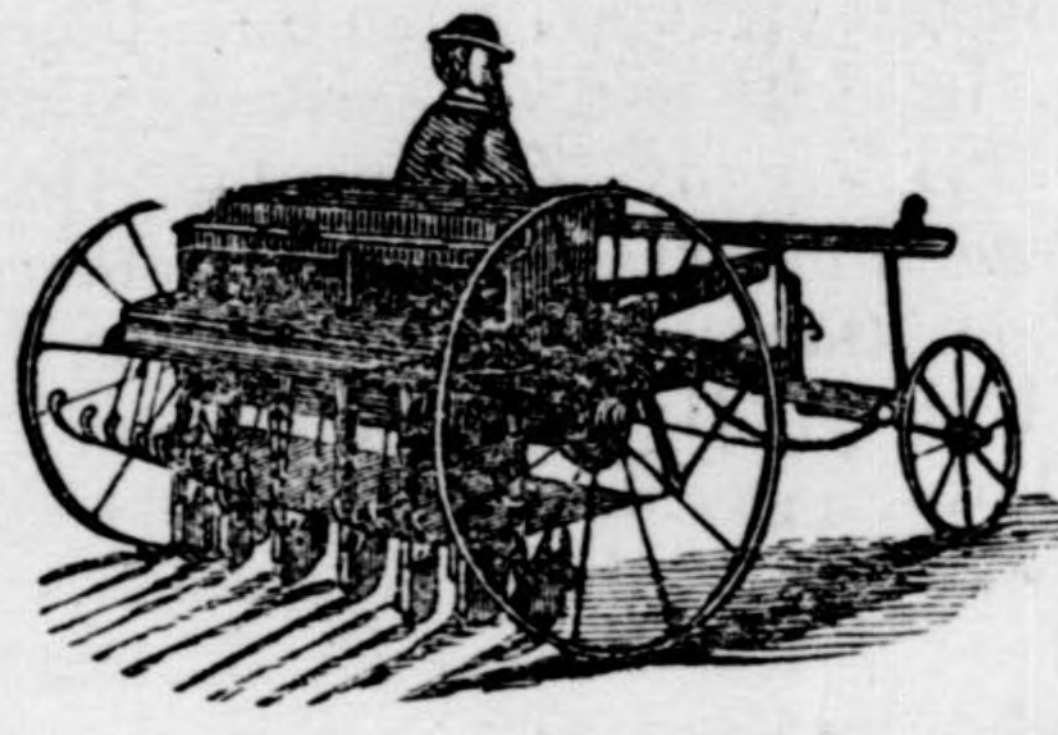
Gömörmegebe kebelezett **Kövi** község határában 107 kataszt. hold, Nógrádmegyében **Litke** község határában 225 kat. hold átlag 20—22 éves tölgyerdőnek cserje, esetlegesen fája is folyó évi márczius hó 20-ig ajánlat utján eladatik. Az eladási feltételek a Coburg hercegi erdőigazgatóságnál Jols-ván, továbbá a Vizesréti és Litkei erdőhivataloknál megtekinthetők, a hol az erdők megtekinthetése végett is bővebb utbaigazítást nyernek.

Kelt Jolsván, 1886. márczius hó 6-án.

Coburg hercegi erdő-igazgatóság.

FLEISCHER és TÁRSA

gépgyára és vasöntődéje KASSÁN, Eperjesi-ut 6. sz.

Ajánljuk a t. gazdaközönségnek a tavaszi időnyre szükséges gépeket, nevezetesen **szilárdan szerkesztett könnyű Sorvető és szórvavető gépeket, Ekéket és boronákat, Hengereket, lókapákat stb.** Továbbá **Backer- és magtárrostákat,** mely gyártmányainknak gép-gyárunkban **állandóan jelentékeny készletét tartjuk.** Bizományi raktárt tartunk

STOLCZ MÁRTON urnál Rimaszombatban.

Shállitunk továbbá saját gyártmányu s legjobb szerkesztű szeszgyár- és malomberendezéseket, gőzgépeket és gőzkazánokat, házi- és egyéb szivattyukat stb. — Elhasznált gépek különösen

gőzmozdony és gőzcséplők

pontos átigazítását és kijavítását legjutányosabban eszközöljük.

Gyártmányaink képes jegyzékét b. kívánatra ingyen és bérmentve küldjük.

Legjobb szerkesztű és roppant leszállított áru varró-gépek.

Vaskereskedés.

T. cz.

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy Rimaszombatban a **főtér és jánosi-utca sarkán, Bernáth Gyula ur házában,** egy jól felszerelt

vas- és lakatos-áru, szerszám, konyhaszerek és festékáru kereskedést nyitottam és egyszersmind **varró- és gazdasági-gépek** eladásával foglalkozom.

Szükséglet esetén kérem a n. é. közönséget engem szíves látogatásával vagy rendel-ményével szerencsétetni; **jó, olesó és a legpontosabb kiszogálatról** előre biztosítva, maradok kiváló tisztelettel
BRAUN ZSIGMOND, vaskereskedő.

A következő cikkekkel a n. é. közönség különös figyelmébe ajánlom:

Különféle lakatosáru, épületi lakatos munkák, sárgarézt és öntött-vas épületi vasalások. — Ablak, ajtó, kapu- és butor-vasalások. — Mindennemű öntött sárgarézt-áruk, sárgarézt, ón, acél, lapos-, négyszögű- és gömbölyű vasak. — Kocsi tengelyek, földmívelési szerek, kovacsützhelyek, fuvók, fúrógépek, állók és egyéb szer-szám. — Tized- és balance-mérlegek súlyokkal. — Fehér bádög, sárgarézt- és vas-lemez. — Sodrony-szegek és esavarok. — Különféle kerti szerszámok. Amerikai vasvillák. — Házi- és konyhaszerek nagy választékban. — Paekfong- és alpaca áruk, továbbá készletet tartok vegyészeti festékekkel u. m. kész olajfesték, földfestékek, olajok, mázok, keneze (Firniss), serte-áruk, kocsi-kenőes, köszörűkövek, hordó-csapok stb. stb.

Legjobb szerkesztű és roppant leszállított áru varró-gépek.

Árverési hirdetmény.

8974. sz. A rimaszombati kir. törvényszék mint telek-könyvi hatóság közhíre teszi, hogy **Pulezner Jánosnak** végrehajtatónak **Bodon Erzsébet** férj. **Szöráth József** végrehajtatást szenvedő elleni 61 frt 84 kr. tőkekö-vetelés és járulékal iránti végrehajtatási ügyében a Rimaszom-bati kir. törvényszék területén lévő Alsó-Vály község határa-ban fekvő Alsó-vályi 34 sztk. foglalt nemesi birtokból Bodon Erzsébet férj. Szöráth Józsefnét illető s nevében álló egyhar-mad rész járulékalra az árverést 510 frtban ezenül megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1886 évi április hó 6-ik napján dél e. 10 óra-kor Alsó-Vály községben a községi bíró házában megtartandó

nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is el-adatni fognak. Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 %-át vagyis 51 frtot készpénzben, vagy az 1881: LX. t. cz. 42. §-ában jelzet árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügy-ministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni; avagy az 1881: LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelye-zéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Rimaszombatban, 1885. évi december hó 22-ik napján. A rimaszombati kir. tszek mint telekkönyvi hatóság.
Fornét, kir. tszéki elnök.

Kiadóhivatal: Budapest, V., nádor-utca 7. sz.

Legelterjedtebb s legolcsóbb magyar napilap.

PESTI HIRLAP

pártoktól s kormánytól egyaránt független

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelen mindennap, hétfőn és ünnepet követő napokon is, 16—20 oldalnyi terjedelemben.

Októbertől kezdve rotációs gépen nyomatik, mely a lapot óránként 10,000 példányban, teljes 16 oldalon, könyvalakban, felvágva állítja elő.

Minden héten rendes **ZENEMELLÉKLET** válogatott zenedarabokkal.

Előfizetési ára: egész évre 14 frt, félévre 7 frt, negyedévre 3 frt 50 kr., egy óra 1 frt 20 kr.

Mutatványszámok egy hétig ingyen és bérmentve küldetnek.

Munkatársak:

Pulszky
Ferenc

Beksics
Gusztáv

Törs
Kálmán

Pesty
Frigyes

Borostyáni
Nándor

stb. stb.

Munkatársak:

Mikszáth
Kálmán

Dr. Ágai
Adolf

Bartók
Lajos

Tóth
Béla

Dr. Kenedi
Géza
felelős szerk.

stb. stb.

Rovatvezető munkatársak: Antalik Károly, Gyöngyösy László, Luby Sándor, Schmittely József, Tábori Róbert, stb.